

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-04-26
Besvaras senast
2022-05-10

Till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)

2021/22:467 Bekämpningsmedel i naturgödsel

Under 2021 uppmärksammade Fritidsodlingens riksorganisation, FOR, att rester av bekämpningsmedel, pyralider, fanns i växtnäringssmedel. Journalisten Lena Israelsson bidrog till att öka kunskapen om problemet och drev på för att myndigheter skulle agera. Uppmärksamheten ledde till att flera av de stora återförsäljarna av växtnäringssmedel slutade sälja gödselmedel baserat på vinass. Krav ändrade sina regler för att gödselprodukter inte ska få vara kontaminerade med bekämpningsmedelsrester. Informationen gav också effekt på EU-nivå. EU-kommissionen införde under våren 2021 villkor för nationella tillstånd för kloralidprodukter. Sverige och Kemikalieinspektionen var drivande och översatte FOR:s rapport som underlag i diskussioner med EU-kommissionen.

Nu har fortsatta undersökningar visat att problemen inte upphör med detta. Problemen är större för både fritidsodlare och yrkesodlare.

Klorpyralid och närbesläktade ämnen aminopyralid och pikloram används i jordbruket för att döda örtogräs i odling av spannmål, oljeväxter och sockerbetor med mera. Bekämpningsmedlen är mycket svårnedbrytbara och kan följa med växtmaterial från fältet efter skörd. Det var också orsaken till att vinassen från sockerproduktionen innehöll dessa bekämpningsmedel. Problemet är nu att dessa bekämpningsmedel också följer med spannmål och rester som används från oljeväxter som foder, och pyraliderna passerar genom djurkropparna och finns sedan kvar i gödseln. Problemet med pyralider är mycket mer utbrett än vad forskare och organisationer inom odling och lantbruk befarade för bara ett år sedan.

Nya analyser har visat på rester av pyralider i ko-, häst-, får- och höns gödsel samt i växtnäringssprodukter som är baserade på sockerframställning och andra vegetabiliska råvaror. Det kan drabba fritidsodlare som köper organisk växtnäring på trädgårdscenter, eller de som får tillgång till stallgödsel, halm eller ensilage på ridskolor eller lokala lantbruk. Det kan också drabba yrkesodlare som köper in organisk växtnäring, till exempel höns gödsel. FOR har också publicerat en ny rapport: *Fortsatta problem med bekämpningsmedel i organisk gödsel – erfarenheter från odlings säsongen 2021*. Rapporten är översatt av Kemikalieinspektionen och redovisad för EU-kommissionen.

Pikloram var förbjudet i Sverige redan på 1970-talet eftersom myndigheterna

redan då ansåg att ämnet var svårnedbrytbart och oförutsägbart. Produkter med pyralider blev åter tillåtna genom EU-medlemskapet, och tyvärr ökar också användningen i det svenska jordbruket.

Effekterna av bekämpningsmedelsresterna är att de kan ge allvarliga störningar i tillväxt och missbildning av skott, frukter och blad. Det drabbar växter som korgblommiga växter, ärtväxter, potatis, tomater med flera.

Pyralider sprids alltså med djurfoder och andra växtprodukter och drabbar i senare led fritidsodlare och yrkesodlare.

FOR lyfter fram att den enda lösningen är att för ett förbud mot användning av de verksamma ämnena i pyralider införs inom EU. Det håller Miljöpartiet med om, och det hoppas vi verkligen att regeringen kommer att verka för.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Anna-Caren Säterberg:

1. Har statsrådet och regeringen någon uppfattning om hur stora de ekonomiska förlusterna är i den mer yrkesmässiga odlingen av potatis, tomater och andra grödor som drabbas av missväxt på grund av bekämpningsmedelsrester av pyralider?
2. Kommer statsrådet verka för att begränsa användningen av pyralider i det svenska jordbruket (spannmål, oljeväxter, sockerbetor med mera) genom rådgivning, informationsinsatser eller andra mjuka styrmedel fram till dess att EU reglerat användningen av pyralider hårdare?
3. För de hårt ekonomiskt drabbade producenterna av kyckling och ägg är också intäkterna av att sälja gödsel till bland annat fritidsodlare en väsentlig ekonomisk fråga. Hur kan statsrådet säkerställa att producenterna inte får bekämpningsmedelkontaminerat foder till sina anläggningar, så att inte gödselmedlen blir omöjliga att cirkulera och sälja med förtjänst?

.....

Maria Gardfjell (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck